

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма передбачає підвищення кваліфікації молодших медичних спеціалістів і розрахована на 1 місяць (144 години) з відривом від професійної діяльності.

Теоретична частина складається з 64 годин, практична – 76 годин, семінарські заняття – 4 години.

Програма передбачає вивчення наступних розділів:

- основи практичної діяльності медичних сестер терапевтичних відділень. Поняття про медсестринський процес;
- медсестринство у внутрішній медицині;
- невідкладна медична допомога;
- природне планування сім'ї;
- інфекційна безпека, інфекційний контроль;
- основи медичної інформатики;
- медична психологія з основами медичної біоетики.

Розглядаються актуальні питання внутрішніх захворювань, проводиться ознайомлення з новими методами діагностики, лікування та профілактики.

Основну увагу при вдосконаленні медсестер терапевтичних відділень потрібно приділяти особливостям догляду за хворими з конкретною терапевтичною патологією. Під час проведення теоретичних, практичних і семінарських занять рекомендовано широко використовувати активні методи навчання: проблемний метод, ситуаційні задачі, метод “круглого столу” та “снігової лавини”, ділові ігри.

По завершенні навчання складається екзамен у формі тестового контролю.

Метою циклу “Медичних сестер терапевтичних відділень” є:

- задоволення потреб медичної сестри в особистісному та професійному зростанні, а також забезпечення потреб регіону в кваліфікованих кадрах високого рівня професіоналізму та культури, здатних компетентно і відповідально виконувати посадові функції, впроваджувати в практику новітні технології, сприяти подальшому реформуванню медичної галузі;
- удосконалення підготовки фахівців, які володіють значним обсягом теоретичних знань та практичних навичок у внутрішній медицині, долікарській медичній допомозі, знають методи і форми роботи медсестри терапевтичного відділення;
- одержання відомостей про основні принципи організації системи охорони здоров'я, нормативні акти та накази Міністерства охорони здоров'я України, нові методи діагностики та лікування основних захворювань, екологічний та санітарно-епідеміологічний стан регіону, України.

Основними завданнями є:

- оновлення та поглиблення знань у галузі медсестринства у внутрішній медицині на основі сучасних досягнень медичної науки;
- аналіз робочої документації медичної сестри терапевтичного відділення;
- ознайомлення з основними напрямками реформи охорони здоров'я.

В результаті проходження курсів удосконалення *слухач повинен знати:*

- чинне законодавство про охорону здоров'я та нормативні документи, що регламентують діяльність закладів охорони здоров'я;
- права, обов'язки та відповідальність медсестри стаціонару;
- організацію роботи стаціонару;
- основи загальномедичних і клінічних дисциплін;
- правила догляду і нагляду за хворими;
- тактику поведінки медсестри при виявленні хворого, підозрілого на особливо небезпечні інфекції;
- правила виписування та зберігання лікарських речовин;
- фармакологічну дію найбільш поширених медичних препаратів, їхню сумісність, дозування, методика введення;
- організацію санітарно-протиепідемічного та лікувально-охоронного режимів;
- правила асептики і антисептики;
- правила безпеки під час роботи з медичним інструментарієм і обладнанням;
- правила оформлення медичної документації;

Вміти:

- проводити медсестринське обстеження пацієнтів різного віку, виявляти його незадоволені потреби, здійснювати догляд та опіку над ними відповідно до етапів медсестринського процесу;
- проводити маніпуляції та процедури;
- підготувати хворих до лабораторних і інструментальних методів обстеження;
- проводити санітарно-освітню роботу щодо профілактики захворювань та їхніх ускладнень;
- вести медичну документацію;
- виконувати забір, зберігання і доставку матеріалу для лабораторних досліджень;
- володіти прийомами реанімації;
- надавати допомогу при травматичному пошкодженні, кровотечі, колапсі, отруєнні, утопленні, механічній асфіксії, анафілактичному шоці, опіках, відмороженнях, алергічних станах;

Предметна (циклова) комісія має право вносити зміни до навчальної програми (15 %) залежно від організаційних і технічних можливостей, напрямів наукових досліджень, екологічних особливостей регіону, але відповідно до вимог кінцевих цілей.

Тематичний план
циклу вдосконалення – 1 місяць (144год.)

№ з/п	Найменування розділів	Кількість годин			
		Загальний обсяг	Лекції	Навчальна практика під керівництвом викладача	Семінари
1	2	3	4	5	6
I	Основи практичної діяльності медичних сестер терапевтичних відділень, медсестринський процес	2	2		
II	Внутрішні хвороби	106	34	68	4
2.1.	Хвороби серцево-судинної системи	14	4	8	2
2.2.	Хвороби органів дихання	12	4	8	
2.3.	Хвороби органів травлення	12	4	8	
2.4.	Хвороби нирок і сечовивідних шляхів	12	4	8	
2.5.	Хвороби ендокринної системи	14	4	8	2
2.6.	Хвороби крові та органів кровотворення	12	4	8	
2.7.	Алергічні хвороби	12	4	8	
2.8.	Хвороби сполучної тканини	6	2	4	
2.9.	Хвороби суглобів	6	2	4	
2.10.	Професійні хвороби	6	2	4	
III	Невідкладна медична допомога	16	10	6	
3.1.	Принципи і порядок надання невідкладної медичної допомоги на догоспітальному етапі	16	10	6	
IV	Інфекційна безпека, інфекційний контроль	6	6		
4.1.	Санітарно-протиепідемічний режим у закладах охорони здоров'я	2	2		
4.2.	Актуальні питання профілактики ВІЛ та інфекційних захворювань	4	4		
V	Природне планування сім'ї	6	6		
5.1.	Біологічні основи плідності жінки і чоловіка	2	2		
5.2.	Природні методи розпізнавання плідності	4	4		
VI	Медична психологія з основами медичної біоетики	4	4		

1	2	3	4	5	6
6.1.	Психологія та етика в медсестринстві. Моральність людських дій в біомедичній галузі та охороні здоров'я	2	2		
6.2.	Психологічні аспекти спілкування	2	2		
VII	Основи медичної інформатики	2		2	
7.1.	Використання комп'ютерної техніки в медицині	2		2	
	Екзамен	2	2		
	Всього:	144	64	76	4

Примітка. Години для семінарських занять слухачів розподіляють за темами предметні (циклові) методичні комісії навчальних закладів.

ЗМІСТ
РОЗДІЛ I
ОСНОВИ ПРАКТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МЕДИЧНИХ СЕСТЕР
ТЕРАПЕВТИЧНИХ ВІДДІЛЕНЬ

Визначення медсестринського процесу (згідно з Європейським Регіональним Бюро ВООЗ).

Етапи медсестринського процесу:

1. Медсестринське обстеження пацієнта та визначення стану здоров'я;
2. Медсестринська діагностика;
3. Планування медсестринських втручань;
4. Реалізація плану медсестринського догляду;
5. Оцінка ефективності і якості медсестринського догляду.

РОЗДІЛ II
ВНУТРІШНІ ХВОРОБИ

2.1. Хвороби серцево-судинної системи

Лекції

Набуті вади серця. Ендо-, міо-, перикардити. Ревматизм. Гіпертонічна хвороба. Атеросклероз. ІХС. Гострий коронарний синдром. Гостра судинна недостатність. Хронічна серцева недостатність. Визначення. Сучасні погляди на етіологію і патогенез. Сприяючі фактори. Клінічні симптоми. Методи діагностики: лабораторні, інструментальні (значення ЕКГ, ехокардіографії, коронарографії, холтеровського моніторингу ЕКГ і АТ та ін.). Участь медсестри в їх проведенні. Можливі ускладнення при серцево-судинних захворюваннях: гіпертонічний криз, мозковий інсульт, гострасерцева недостатність, тромбоемболія легеневої артерії, раптова коронарна смерть, аритмії, блокади, кардіогенний шок. Симптоми, долікарська невідкладна допомога, догляд за хворими. Сучасні методи лікування і профілактика хвороб серцево-судинної системи. Реабілітація хворих з серцево-судинною патологією. Прогноз.

Практичні заняття

Організація медсестринського процесу при захворюваннях серцево-судинної системи.

Огляд і обстеження хворих з патологією органів кровообігу. Дослідження пульсу, вимірювання артеріального тиску, спостереження за діурезом. Забір крові на біохімічне дослідження. Підготовка інструментарію до лапароцентезу. Профілактика пролежнів і гіпостатичної пневмонії. Догляд за кардіологічними

хворими. Розбір історій хвороб. Огляд хворих по темі. Ситуаційні задачі. Тестовий контроль.

2.2. Хвороби органів дихання

Лекції

Бронхіт. Пневмонія. Бронхіальна астма. Бронхоектатична хвороба. Абсцес легень. Туберкульоз легень. Рак легень. Плеврити (сухий і ексудативний). Емфізема легень. Тромбоемболія легеневої артерії. Визначення. Сучасні погляди на етіологію і патогенез. Основні клінічні симптоми. Методи діагностики: лабораторні дослідження (аналізи крові, мокротиння, плеврального пунктату, лаважної рідини), рентгенологічні (рентгенографія і рентгеноскопія органів грудної клітки, КТ, МРТ), інструментальні (фібробронхоскопія, плевральна пункція – плевроцентез).

Туберкулінодіагностика. Їхнє значення та участь медсестри у підготовці та проведенні цих процедур. Перебіг захворювань. Ускладнення. Долікарська невідкладна медична допомога і догляд за хворими при приступі бронхіальної астми та астматичному статусі, дихальній, легенево-серцевій недостатності, кровохарканні та легеневій кровотечі, токсичному шоці, спонтанному пневмотораксі. Сучасні методи лікування хвороб органів дихання. Прогноз. Профілактика легневих захворювань.

Практичні заняття

Організація медсестринського процесу при захворюваннях легень.

Огляд і обстеження хворих з патологією органів дихання. Спостереження за диханням, визначення частоти дихальних рухів. Оксигенотерапія. Збір мокротиння на клінічний та бактеріологічний аналіз. Обстеження зовнішнього дихання (спірометрія і пневмотахометрія, спірографія). Постуральний дренаж бронхів. Інгаляції. Догляд за хворими з легеневою патологією. Розбір історій хвороб і огляд тематичних хворих. Ситуаційні задачі. Тестовий контроль.

2.3. Хвороби органів травлення

Лекції

Гострий і хронічний гастрит. Виразкова хвороба шлунка та 12-ти палोї кишки. Рак шлунку. Хронічний ентероколіт. Хронічний гепатит та цироз печінки. Хронічний холецистит. Жовчнокам'яна хвороба. Хронічний панкреатит. Визначення. Сучасні погляди на етіологію та патогенез. Основні клінічні симптоми. Методи діагностики: лабораторні, рентгенологічні, ендоскопічні, ультразвукова діагностика, КТ, МРТ органів черевної порожнини. Участь медсестри у підготовці та проведенні цих досліджень. Перебіг захворювань органів травлення. Ускладнення. Долікарська невідкладна медична допомога та догляд за хворими при шлунково-кишковій кровотечі,

перфорації шлунка, жовчній кольці, загостренні хронічного холецисто-панкреатиту. Сучасні методи лікування хвороб органів травлення. Збалансоване харчування при захворюваннях шлунково-кишкового тракту. Прогноз. Профілактика.

Практичні заняття

Організація медсестринського процесу при захворюваннях органів травлення.

Огляд і обстеження хворих з патологією органів шлунково-кишкового тракту. Підготовка пацієнта до дуоденального зондування, рентгенологічного та ендоскопічного обстеження (рентгеноскопії шлунка, гастродуоденоскопії, ректороманоскопії, колонофіброскопії, іригоскопії, холецистографії), комп'ютерної томографії і ультразвукового обстеження органів черевної порожнини. Забір крові на біохімічне дослідження ферментативної діяльності підшлункової залози, на печінкові проби. Забір сечі на діастазу і жовчні пігменти. Взяття калу на приховану кров, дисбактеріоз, копрограму. Техніка проведення очисних, послаблюючих, сифонних, краплинних, лікувальних клізм. Догляд за хворими з патологією шлунково-кишкового тракту. Розбір історій хвороб і огляд тематичних хворих. Ситуаційні задачі. Тестовий контроль.

2.4. Хвороби нирок і сечовивідних шляхів

Лекції

Гломерулонефрит. Пієлонефрит. Нирковокам'яна хвороба. Цистит. Гостра та хронічна ниркова недостатність. Визначення. Сучасні погляди на етіологію та патогенез. Основні клінічні симптоми та синдроми. Методи діагностики: лабораторні та інструментальні. Ускладнення. Долікарська медична допомога та догляд за хворими при уремичній комі, нирковій еклампсії, нирковій кольці. Перебіг урологічних захворювань. Сучасні методи лікування. Значення гемодіалізу (покази і протипокази). Літотрипсія. Профілактика хвороб нирок і сечовивідних шляхів.

Практичні заняття

Організація медсестринського процесу при захворюваннях нирок і сечовивідних шляхів.

Огляд та обстеження хворого з патологією нирок і сечовивідних шляхів. Збір сечі на дослідження за методами Нечипоренка, Аддіса-Каковського, Зимницького. Взяття крові на біохімічне дослідження. Підготовка хворого до рентгенологічного обстеження нирок і сечових шляхів, ультразвукової діагностики, катетеризації сечового міхура, цистоскопії. Участь медсестри у підготовці хворих до цих обстежень. Догляд за хворими з патологією нирок і сечовивідної системи. Розбір історій хвороб, аналізів сечі, їхня інтерпретація. Огляд хворих, розв'язання ситуаційних задач. Тестовий контроль за темою.

2.5. Хвороби ендокринної системи

Лекції

Цукровий діабет. Захворювання щитоподібної залози. Хвороби гіпофіза. Хвороби наднирників. Визначення кожного захворювання. Фактори ризику. Причини. Основні клінічні симптоми та синдроми. Сучасні методи діагностики. Перебіг цих захворювань. Ускладнення. Долікарська медична допомога і догляд за хворими при діабетичній та гіпоглікемічній комах, тиреотоксичному кризі. Сучасні методи лікування ендокринологічних хворих. Значення дієтотерапії і фізичних навантажень в комплексному лікуванні хворих цукровим діабетом. Особливості інсулінотерапії, можливі ускладнення. Профілактика захворювань ендокринної системи. Особливості перебігу цукрового діабету у дітей, вагітних та людей похилого віку.

Практичні заняття

Організація медсестринського процесу при ендокринних захворюваннях. Огляд і обстеження хворих з ендокринною патологією. Забір крові на глюкозу, на біохімічне дослідження, на дослідження гормонів залоз внутрішньої секреції. Аналізи добової сечі при ендокринній патології. Визначення глікемічного і глюкозуричного профілю. Інструментальні обстеження залоз внутрішньої секреції (УЗД, МРТ і комп'ютерна томографія). Участь медсестри у підготовці ендокринних хворих до обстеження. Догляд за хворими. Розбір історій хвороб, аналізів крові, сечі і гормонів, їхня інтерпретація. Огляд хворих з ендокринною патологією. Ситуаційні задачі. Тестовий контроль.

2.6. Хвороби крові та органів кровотворення

Лекції

Анемії. Лейкози. Геморагічні діатези. Сучасний погляд на етіологію та патогенез захворювань крові. Основні гематологічні симптоми та синдроми. Особливості клініки хвороб крові. Методи діагностики, значення пункції кісткового мозку. Перебіг хвороб крові. Ускладнення. Долікарська невідкладна медична допомога і догляд за хворими при кровотечах, крововиливах, септичних станах. Догляд за важкохворими та агонуючими. Проблеми етики та деонтології в гематології. Сучасні методи лікування гематологічних хворих (консервативні та хірургічні). Хіміо- і променева терапія в гематології. Пересадка червоного кісткового мозку. Прогноз та профілактика захворювань крові та органів кровотворення.

Практичні заняття

Організація медсестринського процесу при захворюваннях крові та органів кровотворення.

Огляд та обстеження гематологічних хворих. Забір крові на розгорнутий загальний аналіз, біохімічне дослідження, визначення групи крові, резус-фактора. Проведення біологічної проби. Підготовка хворого та інструментарію до стерильної пункції і пункції лімфатичних вузлів. Рентгенологічне обстеження гематологічних хворих. Використання УЗД і комп'ютерної томографії в обстеженні хворих із захворюваннями крові. Участь медсестри у підготовці хворих до обстежень. Невідкладна медична допомога при виникненні ускладнень під час переливання крові. Догляд за гематологічними хворими. Розбір історій хвороб, аналізів крові хворих з різною гематологічною патологією, їхня інтерпретація. Огляд хворих по темі. Ситуаційні задачі. Тестовий контроль.

2.7. Алергічні хвороби

Лекції

Гостра кропив'янка. набряк Квінке. Сироваткова хвороба. Анафілактичний шок. Причини та патогенез. Ведучі клінічні прояви. Долікарська невідкладна медична допомога при анафілактичному шоці, гострій кропив'янці, ангіоневротичному набряку, полінозах, бронхоспазмі. Догляд за хворими. Сучасні методи обстеження та лікування хворих. Профілактика алергозів.

Практичні заняття

Організація медсестринського процесу при алергічних захворюваннях.

Огляд та обстеження хворого з гострими алергозами. Проведення проби на чутливість до антибіотиків. Алергічні проби. Застосування холоду на місце введення медикаменту (підшкірного, дом'язевого). Оксигенотерапія. Реанімаційні заходи (ШВЛ, непрямий масаж серця, конікотомія). Догляд за хворими з гострими алергічними реакціями. Розбір історій хвороб, ситуаційних задач. Тестовий контроль за темою.

2.8. Хвороби сполучної тканини

Лекції

Уявлення про дифузні хвороби сполучної тканини (системний червоний вовчак, системну склеродермію, вузликовий періартеріїт). Визначення.

Етіологія, патогенез, клінічні симптоми та синдроми, ускладнення. Діагностика та лікування цих захворювань. Прогноз. Профілактика.

Практичні заняття

Організація медсестринського процесу при захворюваннях сполучної тканини.

Огляд та обстеження хворого з колагенозами. Важливість лабораторних та інструментальних методів дослідження захворювань сполучної тканини. Специфічна діагностика колагенозів. Рентгенологічні і ультразвукові методи обстеження при дифузних захворюваннях сполучної тканини. Участь медсестри у підготовці і проведенні обстежень хворих з цією патологією. Використання нестероїдних протизапальних засобів, кортикостероїдів, імунодепресантів, гемосорбції в лікуванні хворих з колагенозами. Застосування ЛФК, масажу, фізіотерапевтичних і бальнеологічних методів лікування у хворих на хвороби сполучної тканини. Санаторно-курортне лікування. Догляд за хворими з хворобами сполучної тканини. Розбір історій хвороб та цих обстежень. Огляд хворих. Ситуаційні задачі. Тестовий контроль.

2.9. Хвороби суглобів

Лекції

Короткі анатоμο-фізіологічні дані опорно-рухового апарату. Поняття про хвороби суглобів та їхня класифікація. Ревматоїдний артрит. Деформуючий остеоартроз. Подагра. Визначення, етіологія, основні клінічні симптоми. Перебіг захворювань суглобів. Ускладнення. Основні принципи лікування (використання нестероїдних протизапальних засобів, антибактеріальної терапії, хондропротекторів, препаратів кальцію, ЛФК, масажу, фізіотерапевтичних і бальнеологічних методів). Хірургічні методи лікування. Санаторно-курортне лікування. Профілактика.

Практичні заняття

Організація медсестринського процесу при захворюваннях суглобів. Огляд та обстеження хворого з патологією суглобів. Забір крові на біохімічне дослідження. Рентгенологічне, ультразвукове, КТ, МРТ обстеження суглобів. Участь медсестри у підготовці та проведенні обстежень хворих з патологією суглобів. Догляд за хворими. Розбір історій хвороб. Огляд хворих, розв'язання ситуаційних задач. Тестовий контроль за темою.

2.10. Професійні хвороби

Лекції

Виробничі шкідливості. Шляхи потрапляння шкідливих речовин в організм людини при професійній діяльності. Класифікація професійних захворювань.

Пневмоконіози. Види пневмоконіозів у залежності від вдихання того чи іншого пилу. Силікоз. Силікатоз. Вібраційна хвороба. Вплив вібрації на організм людини і профілактика її шкідливої дії. Профінтоксикації. Основні клінічні прояви професійних отруень. Сучасні методи діагностики та лікування. Перебіг. Ускладнення. Профілактика.

Практичні заняття

Планування медсестринського процесу при професійних захворюваннях. Огляд та обстеження хворого з профпатологією. Лабораторна, інструментальна та рентгенологічна діагностика профзахворювань, хронічної дихальної недостатності, “легеневого серця”. Участь медсестри у підготовці та проведенні обстежень хворих з професійною патологією. Загальні принципи надання невідкладної допомоги та догляд за хворими при гострих профінтоксикаціях: активна детоксикація, антидотна і симптоматична терапія. Оксигенотерапія. Гіпербарична оксигенація. Реанімаційні заходи (ШВЛ, непрямий масаж серця). Догляд за хворими з професійними хворобами. Розбір історій хвороб. Огляд хворих по темі. Ситуаційні задачі. Тестовий контроль.

РОЗДІЛ ІІІ

НЕВІДКЛАДНА МЕДИЧНА ДОПОМОГА

3.1. Принципи і порядок надання невідкладної медичної допомоги на догоспітальному етапі

Лекція

Початкові дії медичних працівників у випадку невідкладного стану постраждалого.

Характеристика термінальних станів. Основні принципи реанімаційних заходів при порушенні дихання та кровообігу.

Надання домедичної допомоги постраждалим при несприятливих зовнішніх факторах навколишнього середовища (термічна та холодова травма, утоплення, удушення, електротравма).

Травми. Відкриті та закриті пошкодження. Вогнепальна рана.

Мінно-вибухові та осколкові ушкодження.

Черепно-мозкова травма. Травми грудної клітки (пневмоторакс). Травма хребта. Травматичний шок. Шкала Глазго. Політравма, комбінована травма.

Ознаки відкритих і закритих переломів. Краш – синдром. Алгоритм невідкладної допомоги.

Синдром «гострого живота». Алгоритм невідкладної медичної допомоги.

Гостра судинна недостатність: непритомність, колапс, шок. Стенокардія. Гострий інфаркт міокарду. Клінічний перебіг та атипові форми.

Гіпертензивні кризи (I і II типу). Клінічні прояви. Гострі порушення мозкового кровообігу.

Діагностика ком при цукровому діабеті (гіпо- та гіперглікемічна коми). Алгоритм надання невідкладної допомоги.

Алгоритм надання невідкладної допомоги при отруєнні невідомою речовиною.

Загальні принципи надання невідкладної допомоги при гострих отруєннях, укусах тварин та комах.

Алгоритм надання невідкладної допомоги при укусах.

Алгоритм надання невідкладної допомоги при анафілактичному шоці.

Організація і порядок надання медичної допомоги цивільному населенню та військовим в зоні збройних конфліктів.

Початковий алгоритм дій при наданні невідкладної допомоги в зоні вогневого контакту (TCCC – Tactical Combat Casualty Care).

Ураження бойовими отруйними речовинами. Заходи колективної та індивідуальної безпеки при наданні домедичної допомоги.

Практичні заняття

Основні принципи реанімаційних заходів при порушенні дихання та кровообігу у дорослих (ланцюг виживання) на догоспітальному етапі.

Алгоритм базової серцево-легеневої реанімації (BLS).

Порядок надання невідкладної медичної допомоги постраждалим та хворим на догоспітальному етапі.

Проведення первинного та вторинного огляду постраждалого.

Гостра кровотеча. Невідкладна допомога при зовнішній та внутрішній кровотечі. Методи тимчасової зупинки кровотечі. Правила накладання кровоспинного джгута (джгут САТ Turniquet, джгут Есмарха).

Принципи медичного сортування при масових ураженнях (START).

Дорожньо-транспортна пригода. Алгоритм допомоги.

Транспортна іммобілізація.

РОЗДІЛ IV

ІНФЕКЦІЙНА БЕЗПЕКА, ІНФЕКЦІЙНИЙ КОНТРОЛЬ

4.1. Санітарно-протиепідемічний режим в закладах охорони здоров'я. Внутрішньолікарняні інфекції. Профілактичні заходи

Лекція

Внутрішньолікарняні інфекції та їх актуальність на сучасному етапі. Причини виникнення та профілактичні заходи. Профілактика внутрішньолікарняних інфекцій. Обробка рук, дезінфекція. Види, засоби та методи дезінфекційних заходів. Стерилізація. Контроль якості передстерилізаційного очищення та стерилізації.

Чинні накази та нормативні документи.

4.2. Актуальні питання профілактики інфекційних захворювань. Парентеральні інфекції. Профілактика

Лекції

Класифікація інфекційних захворювань. Способи передачі інфекції. Профілактичні заходи, спрямовані на попередження виникнення інфекції.

Профілактика інфекційних захворювань з парентеральним шляхом передачі, в тому числі вірусних гепатитів В і С, ВІЛ-інфекції.

Порядок проведення екстреної постконтактної профілактики при виконанні професійних обов'язків.

РОЗДІЛ V

ПРИРОДНЕ ПЛАНУВАННЯ СІМ'Ї

5.1. Біологічні основи плідності жінки та чоловіка

Лекція

Надійність існуючих методів планування сім'ї та критерії відбору.

Короткий аналіз існуючих методів контрацепції.

Будова і функції чоловічої статеві сфери. Особливості статевого дозрівання чоловіків. Гормональна регуляція чоловічої плідності. Будова і функції жіночої статеві сфери. Особливості статевого дозрівання дівчат. Фізіологія менструального циклу. Гормональна регуляція менструального циклу. Тривалість репродуктивного періоду у жінок. Відмінність чоловічої і жіночої плідності.

Запліднення, імплантація, вагітність.

Аборт. Соціальні, медичні та релігійні аспекти проблеми.

Основні показники репродуктивного здоров'я.

5.2. Природні методи розпізнавання плідності

Лекція

Історія природних методів планування сім'ї. Календарний метод (метод Кнауса-Огіно), метод спостереження за цервікальним слизом (метод Біллігса), температурний метод (метод Дюрінга). Симптомтермальні методи планування сім'ї. Різновиди симптомтермальних методів планування сім'ї – австрійський (Ратцера), бірмінгемський (Дж. Кіплей та А. Флінн), американський (Ліги “Подружжя Подружжю”) та інші.

Симптомтермальний метод: спостереження за цервікальним слизом, базальною температурою, станом шийки матки.

Визначення плідних та неплодних днів циклу.

Різні форми циклів у житті жінки.

РОЗДІЛ VI

МЕДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ З ОСНОВАМИ БІОМЕДИЧНОЇ ЕТИКИ

6.1. Психологія та етика в медсестринстві. Моральність людських дій в біомедичній галузі та охороні здоров'я

Лекція

Психологічні аспекти етики та деонтології. Основні закономірності психології хворої людини, психологічні типи реагування на хворобливий стан. Значення принципів біоетики та загальні напрямки її розвитку.

6.2. Психологічні аспекти спілкування

Лекція

Основні психологічні компоненти спілкування. Особливості спілкування медичної сестри: з пацієнтом, його родичами, та персоналом закладу охорони здоров'я.

Синдром емоційного вигорання медичного працівника. Способи психологічної допомоги при синдромі емоційного вигорання, його профілактика та корекція.

РОЗДІЛ VI

ОСНОВИ МЕДИЧНОЇ ІНФОРМАТИКИ

7.1. Використання комп'ютерної техніки в медицині

Практичні заняття

Основні теоретичні відомості про базові аспекти інформатики: програмне та апаратне забезпечення ПК, поняття про електронний документообіг, та засоби передачі інформації. Застосування інформаційних технологій у сучасній медицині. Основні прийоми і методи роботи з операційною системою Windows.

ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Губенко І. Я., Шевченко О. Т., Бразолій Л. П., Ашпай В. Г. Медсестринський процес. – Київ : Здоров'я, 2001. – 208 с.
2. Демченко О. К. Медсестринство в терапії. – Київ : Здоров'я, 2002. – 336 с.
3. Касевич Н. М. Загальний догляд за хворими і медична маніпуляційна техніка. Практикум. – 2-ге видання. – Київ : Медицина, 2009. – 424 с.
4. Т. О. Кудрявцева Сестринський процес: етапи, зміст, документація : навчально-методичний посібник. – Київ: Здоров'я, 2001 – 96 с.
5. Медсестринство в терапії : підручник / за ред. Шведа М. І., Пасечко Н. В. – Тернопіль : Укрмедкнига, 2004. – 546 с.
6. Медсестринство у внутрішній медицині : підручник / Стасишин О. С., Іванів Н. Я., Ткачук Г. П. та ін. – Київ : ВСВ Медицина, 2010. – 536 с.
7. Огороков А. Н. Лечение болезней внутренних органов. – Минск : Вышэйшая школа. Витебск : Белмедкнига, 2000 г.
8. Огороков А. Н. Диагностика болезней внутренних органов : руководство. Т. Диагностика болезней органов дыхания / А. Н. Огороков. – Москва : Медицинская литература, 2000. – 464 с.
9. Пропедевтика внутрішніх хвороб / за редакцією проф. Расіна М. С. – Полтава, 2004. – 787 с.
10. Шегедин М. Б., Шуляр І. А., Подновосова Л. М., Дацко Л. П., Шавала О.Т. Медсестринство в терапії. – Дрогобич : Відродження, 2006. – 187 с.
11. Шпитальна терапія в ситуаційних задачах / за ред. проф. Сміян С. І. – Тернопіль : Укрмедкнига. – 2003. – 312 с.

Додаткова

1. Алексеева О. П. Неотложная терапия в схемах и таблицах. – Нижний Новгород : НГМА, 2002. – 176 с.
2. Антропова Т. О. Невідкладні стани в терапії. – Київ : Медицина, 2008. – 112 с.
3. Домедична допомога (алгоритми, маніпуляції) : /Методичний посібник/ В. О. Крилюк, В. Д. Юрченко, А. А. Гудима та ін. – К. : НВП «Інтерсервіс», 2014. – 84 с.
4. Екстрена медична допомога (вибрані аспекти) навчальний посібник Всеукраїнська Рада реанімації (ресусцитації) та екстреної медичної допомоги – Донецьк : Лондон ХХІ, 2014 – 320 с.
5. Максименко С. Д. Загальна психологія: навчальний посібник. – Київ : Центр навчальної літератури, 2008. – 272 с.
6. Наказ МОЗ України від 01.06.2013 р. № 460 «Про затвердження протоколів медичної сестри (фельдшера, акушерки) з догляду за пацієнтом та виконання основних медичних процедур та маніпуляцій».

7. Невідкладні стани : навчальний посібник / Рєгеда М. С., Кресюн В. Й., Фрайт В. М. та ін. ; за ред. Рєгеди М. С., Кресюна В. Й. – Львів, 2003.– 891 с.
8. Основи діагностики, профілактики та лікування ендокринних захворювань : навч.посібник /за ред. Я. І. Томашевського. – Львів, НТШ. 2001. – 215с.
9. Практичні навички з медицини невідкладних станів : навчальний посібник / Зозуля І. С., Боброва В. І., Вершигора А. В. та ін.; за ред. Зозулі І. С. – Київ, 2008. – 166 с.
10. Радевич-Винницький Я. К. Етикет і культура спілкування : Навчальний посібник. – 2-ге видання, перероблене і доповнене. – Київ : Знання, 2006. – 291 с.
11. Сергієнко О. О. Практична діабетологія. – Київ : Видавництво Київського НДІ ендокринології та обміну речовин, 2007. – 172 с.
12. Сергієнко О. О., Вендзилович Ю. М., Урбанович А. М. Ожиріння та інсулінонезалежний цукровий діабет : патогенез, діагностика, лікування і профілактика (методичні рекомендації). – Львів, 2008. –31 с.
13. Стандарт підготовки І-СТ-3 : Підготовка військовослужбовця з тактичної медицини Військово-медична підготовка /навчальний посібник/. Гут Т. М. Гут Р. П. – К. : ВСВ „Медицина“, 2010. – 304 с.
14. Стандарт підготовки І-СТ-3 : Підготовка військовослужбовця з тактичної медицини (видання 2). К. : «МП Леся», 2015. – 148 с.